



ИЖРО ҲУЖЖАТЛАРИНИ МАЖБУРИЙ ИЖРО ЭТИШ ЖАРАЁНИНИ РАҚАМЛАШТИРИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ ВА АМАЛИЙ АҲАМИЯТИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18880265>

Матмурадова Насиба Азатовна

Магистрант

Аннотация: Мазкур мақолада ижро ҳужжатларини мажбурий ижро этиш жараёнини рақамлаштиришнинг ҳуқуқий ва амалий аҳамияти таҳлил қилинган. Суд қарорларининг ўз вақтида ва тўлиқ ижро этилиши ҳуқуқий давлатнинг муҳим шартини ҳисобланади. Шу билан бирга, замонавий ахборот-коммуникация технологияларининг жадал ривожланиши ижро жараёнини рақамлаштириш заруратини юзага келтирмоқда. Мақолада ижро ҳаракатларини рақамлаштириш тушунчаси, унинг ҳуқуқий асослари ва амалдаги ҳолати таҳлил қилинган. Шунингдек, ахборот тизимларининг ижро жараёни самарадорлигига таъсири кўриб чиқилган. Тадқиқот натижалари шуни кўрсатадики, рақамлаштириш ижро ҳаракатларининг тезкорлиги, шаффофлиги ва самарадорлигини оширишга хизмат қилади. Мақолада ижро тизимини янада такомиллаштириш бўйича илмий таклифлар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: мажбурий ижро, ижро ҳужжатлари, рақамлаштириш, ахборот-коммуникация технологиялари, электрон ижро, давлат ижроچиси, ахборот тизими, электрон ҳужжат, ижро жараёни, рақамли технологиялар

Кириш

Ҳуқуқий давлатнинг муҳим белгиларидан бири суд қарорларининг ўз вақтида ва тўлиқ ижро этилишидир. Суд қарорлари амалда ижро этилмас экан, фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатлари тўлиқ таъминланмайди. Шу боис, ижро ҳужжатларини мажбурий ижро этиш тизимини такомиллаштириш давлат сиёсатининг муҳим йўналишларидан бири ҳисобланади.

Сўнгги йилларда ахборот-коммуникация технологияларининг жадал ривожланиши давлат

бошқарувининг барча соҳалари каторида мажбурий ижро тизимига ҳам таъсир кўрсатмоқда. Рақамлаштириш орқали ижро ҳаракатларини автоматлаштириш, инсон омилини камайитириш ва ижро жараёни шаффофлигини таъминлаш имконияти яратилмоқда.

Шу билан бирга, ижро тизимида ахборот технологияларини жорий этиш ижро ҳаракатларини тезкор ва самарали амалга ошириш имконини беради. Бу эса ижро тизимини модернизация қилишнинг муҳим омилларидан бири ҳисобланади.



Асосий қисм

Ижро ҳаракатларини рақамлаштириш тушунчаси

Ижро ҳаракатларини рақамлаштириш – бу ижро жараёнини ахборот-коммуникация технологиялари асосида электрон шаклда амалга ошириш жараёнидир. Бу жараён ижро ҳаракатларини автоматлаштириш, маълумотларни электрон шаклда сақлаш ва қайта ишлаш имконини беради.

Рақамлаштиришнинг асосий мақсадлари қуйидагилардан иборат:

- ижро ҳаракатларини тезкор амалга ошириш;
- давлат ижрочиларининг иш юкламасини камайтириш;
- инсон омилини камайтириш;
- ижро жараёни шаффофлигини таъминлаш;
- коррупция ҳолатларининг олдини олиш.

Рақамлаштиришнинг ҳуқуқий асослари

Ўзбекистон Республикасида ижро жараёнини рақамлаштириш бир қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга асосланади. Жумладан:

- “Ижро иши юритиш тўғрисида”ги Қонун
- “Электрон ҳужжат айланиши тўғрисида”ги Қонун
- “Электрон рақамли имзо тўғрисида”ги Қонун

– “Ахборотлаштириш тўғрисида”ги Қонун

Мазкур норматив ҳужжатлар электрон ҳужжатлардан фойдаланиш ва ижро жараёнини электрон шаклда амалга ошириш имкониятини яратади.

Ахборот тизимларининг аҳамияти
Ахборот тизимларининг жорий этилиши ижро жараёни самарадорлигини оширишга хизмат қилмоқда. Давлат ижрочилари электрон тизимлар орқали қарздор ҳақида маълумотларни тезкор олиш имкониятига эга бўлмоқда.

Бу эса:

- ижро ҳаракатларини тезлаштиради;
- вақт сарфини камайтиради;
- ижро самарадорлигини оширади.

Мавжуд муаммолар

Шу билан бирга, ижро жараёнини рақамлаштириш соҳасида айрим муаммолар мавжуд:

- ахборот тизимларининг тўлиқ интеграция қилинмаганлиги;
- техник муаммолар;
- инфратузилманинг етарли эмаслиги.

Таклифлар

Ижро тизимини такомиллаштириш учун:

- ахборот тизимларини интеграция қилиш;
- сунъий интеллект технологияларини жорий этиш;
- электрон ижро тизимини тўлиқ жорий қилиш;
- мақсадга мувофиқ ҳисобланади.



ХУЛОСА

Хулоса қилиб айтганда, ижро ҳужжатларини мажбурий ижро этиш жараёнини рақамлаштириш ижро тизимини модернизация қилишнинг муҳим йўналишларидан бири ҳисобланади. Рақамлаштириш ижро

ҳаракатларининг тезкорлиги, шаффофлиги ва самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Шу билан бирга, ижро тизимини янада такомиллаштириш учун ахборот технологияларини кенг жорий этиш зарур ҳисобланади.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР:

1. Ўзбекистон Республикасининг “Ижро иши юритиш тўғрисида”ги Қонуни.
2. Ўзбекистон Республикасининг “Электрон ҳужжат айланиши тўғрисида”ги Қонуни.
3. Ўзбекистон Республикасининг “Ахборотлаштириш тўғрисида”ги Қонуни.
4. Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва қарорлари.